

*Олена Мисів,
викладач іноземної мови,
Кам'янець-Подільський фаховий коледж харчової
промисловості Національного університету харчових технологій,
м. Кам'янець-Подільський*

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ІНТЕРАКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ НА ЗАНЯТТЯХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

Сучасний етап розвитку нашої держави вимагає від підростаючого покоління гнучкості, комунікабельності, швидкої адаптації до різноманітних життєвих ситуацій, критичного мислення, вміння долати конфлікти та бути готовими до міжкультурного та міжособистісного спілкування і співробітництва. Значно змінився і статус іноземної мови в українському суспільстві. Стрімке входження України у світове співтовариство забезпечило величезний попит на знання іноземних мов. Володіння навичками іншомовної мовленнєвої компетенції стало розглядатися як засіб соціалізації, засіб, що об'єднує держави і народи. Саме тому сьогодні необхідно приділяти серйозну увагу ефективності та якості процесу навчання іноземних мов. І першочерговим завданням викладача є створення таких умов для навчання, де студенти, без шкоди для себе, могли б «потренуватися», «спробувати» себе у дорослих життєвих ситуаціях.

У наш час існує чимало методів і технологій викладання англійської мови – як традиційних, так і новітніх. Вибір новітніх методів навчання зумовлюється знанням інноваційних технологій. Ефективність їх застосування залежить від того, чи підібрані вони відповідно до тих завдань, які можуть успішно розв'язуватися з їх допомогою. Оскільки студентам необхідно оволодіти іноземною мовою, як засобом спілкування, вміти користуватися нею в усній та письмовій формі, підтримувати розмову, запропонувати свою тему, висловлювати свої побажання, ділитись думками, обмінюватись поглядами, на заняттях англійської мови важливо створювати ситуації, в яких і викладач, і студент стануть повноправними суб'єктами системи освіти, а основою

навчання буде рівноправний діалог між тими, хто навчає, і тими, хто навчається.

Низка вчених визначають інтерактивне навчання як одну з форм діалогового навчання: **інтерактивність** (від англ. *interaction* – взаємодія) – означає здатність взаємодіяти чи знаходитись у режимі бесіди, діалогу з чим-небудь (наприклад, комп'ютером) або ким-небудь (людиною).

Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії всіх студентів; це – співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове навчання в співпраці), де і студент, і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють. Інтерактивне навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації. Воно ефективно сприяє формуванню навичок і вмінь, виробленню цінностей, створенню атмосфери співпраці, взаємодії, дає змогу вчителю стати лідером колективу [1].

Викладач на занятті намагається створити комфортні умови навчання, за яких студенти відчують успішність, свою інтерактивну досконалість, що робить продуктивним сам освітній процес.

Переваги інтерактивного навчання перед традиційним:

- у роботі задіяні усі студенти;
- студенти працюють у команді;
- формується доброзичливе ставлення до опонента;
- кожен студент має можливість пропонувати свою думку;
- створюється «ситуація успіху»;
- за короткий час опановується велика кількість матеріалу;
- формуються навички толерантного спілкування;
- вміння аргументувати свій погляд, знаходити альтернативне рішення проблеми.

Риси інтерактивного навчання:

- двобічний характер;
- спільна діяльність викладача й студентів;
- спеціальна організація та різноманітність форм;
- інформаційна прогалина;
- цілісність та єдність;
- мотивація та зв'язок з реальним життям;
- виховання та розвиток особистості студентів одночасно з процесом засвоєння нових знань [2].

Процес оволодіння студентами іноземною мовою, на відміну від оволодіння рідною, цілеспрямований, оскільки викладач самостійно вибудовує його за навчальним планом та реалізує під час спілкування на заняттях.

Основною метою навчання іноземної мови є формування у студентів комунікативної компетенції, яка передбачає вміння використовувати іноземну мову як засіб спілкування у різноманітних сферах життя.

Під час вивчення англійської мови, ефективними інтерактивними технологіями навчання, що сприяють формуванню комунікативної компетенції студентів, є робота в парах, трійках, змінювані трійки, «карусель», «акваріум», «велике коло», «мікрофон», незакінчені речення, «мозковий штурм», аналіз проблеми, «мозаїка», коло ідей, розігрування ситуації в ролях (рольова гра, імітація), дискусія, ток-шоу тощо.

Використання на занятті запропонованих інтерактивних технологій сприятиме: ефективному повторенню вивченої лексики, поповненню словникового запасу; глибокому засвоєнню навичок правильної артикуляції; розвиткові уваги, пам'яті, мислення; формуванню вмінь працювати в парах, групах тощо [3].

Методика організації інтерактивного навчання писемного мовлення керується основними принципами навчання англійської мови:

а) активність – усі студенти залучені до участі у кожному етапі навчання писемного мовлення та відповідають за розвиток своїх умінь. Використання інтерактивних методів навчання при цьому передбачає активну взаємодію між

студентами, взаємодопомогу і участь у груповій роботі, що дозволяє зменшити кількість помилок при написанні тексту; **б) розвиток особистості** – студенти мають усі умови для особистісного розвитку, пізнавальної активності і творчої самостійності, набувають найважливіших соціальних навичок; **в) інтегративний взаємозв'язок** розвитку писемного мовлення з іншими видами мовленнєвої діяльності: аудіюванням, читанням і усним мовленням. Необхідно зауважити, що при інтерактивному навчанні писемного мовлення відбувається і вдосконалення вмінь читання: читання написаної творчої роботи вголос у групі для подальшого її обговорення, читання тексту про себе для само- і взаєморедагування. При цьому удосконалюються уміння сприймати, осмислювати й розуміти мовлення співрозмовників.

Багаточисленні прийоми інтерактивного навчання забезпечують можливість їх вибору для викладача. Проте, варто підкреслити необхідність ретельної підготовки до кожного уроку, на якому використовуються інтерактивні види робіт. Адже необхідно, по-перше, чергувати їх з традиційними завданнями і, таким чином, передбачити та уникнути стомлюваності студентів, а, по-друге, треба, щоб інноваційні завдання допомагали створити ситуації успіху для кожного студента. Отже, використання інтерактивних технологій вимагає детального аналізу діяльності студента та викладача, з одного боку, та ретельного планування заняття, з іншого [1].

Інтерактивні методи сприяють ефективності та якості навчального процесу. На інтерактивних заняттях студенти мають змогу:

- розширити свої пізнавальні можливості;
- засвоювати велику кількість матеріалу за короткий проміжок часу;
- взаємодіяти з викладачем як рівноправним учасником ситуації;
- працювати у команді;
- висловлювати власну думку;
- створювати «ситуації успіху» [2].

Використання інтерактивних технологій навчання на різних етапах занять з іноземної мови – це не лише спосіб підвищити мотивацію студентів до вивчення мови, але й покращити атмосферу, яка сприятиме співробітництву та порозумінню між студентами та викладачем. Взаємна довіра, рівноправність, партнерство у спілкуванні викликає в студентів задоволення від навчального процесу, бажання брати в ньому участь. Однак, потрібно постійно контролювати процес досягнення поставлених цілей, а у випадку невдачі змінювати тактику роботи, шукати та виправляти недоліки.

Інтерактивні методи не повинні стати самоціллю – вони мають бути засобом для створення комфортної атмосфери, яка дасть змогу реалізувати особистісно-орієнтований підхід у навчанні.

Список використаних джерел:

1. Крамаренко С. Г. Інтерактивні техніки навчання, як засіб розвитку творчого потенціалу учнів. *Відкритий урок*. 2002. № 5-6. С.7-10.
2. Пометун О., Пироженко Л. *Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання*. Київ, 2004. 192 с.
3. Humeniuk Iryna. Distance learning – pros and cons. *Проблеми гуманітаризації освіти у закладах вищої освіти України* : збірник наукових праць Всеукраїнської науково-теоретичної конференції, м. Кам'янець-Подільський, 17 травня 2020р. Кам'янець-Подільський, 2020. С. 105-108.